

การบริหารเชิงจริยธรรมสำหรับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการสร้างค่านิยมประชาธิปไตย Ethical leadership change management for the creation of democratic values

ศติยา อายุยีน *

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง “การบริหารเชิงจริยธรรมสำหรับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการสร้างค่านิยมประชาธิปไตย” ผู้เขียนพยายามมองบริบทของการบริหารที่ประกอบด้วยจริยธรรมเป็นหลัก ซึ่งอยู่ภายใต้แนวคิดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่นักวิชาการทั้งหลายต่าง ๆ ก็ยอมรับว่ามีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบันที่ส่งเสริมในเรื่องของประชาธิปไตยในระดับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะหน่วยงานรัฐที่ดูไปแล้วยังคงยึดกรอบการบริหารแบบเก่าไว้ซึ่งทิศทางที่ผูกขาดอำนาจการตัดสินใจแต่เพียงผู้เดียวทำให้เกิดขึ้นสภาพที่เรียกว่า “ระบบอุปถัมภ์หรือระบบพวกพ้อง” ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีความตกต่ำอย่างมาก ดังนั้น การเป็นผู้บริหารเชิงจริยธรรมจึงเป็นโอกาสที่จะมาช่วยอุดรูรั่วการบริหารองค์กรโดยการเสริมจริยธรรมและสร้างค่านิยมในรูปแบบของประชาธิปไตยใน ๔ ลักษณะ ได้แก่ ๑) การบริหารเชิงจริยธรรมของผู้นำควรที่สร้างนโยบายสำหรับค่านิยมในการยึดหลักการทางประชาธิปไตย ๒) พฤติกรรมของผู้นำสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ตามหรือข้าราชการในหน่วยงานรัฐ ๓) หลักประชาธิปไตยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมในการบริหาร หากผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่มองการณ์ไกลได้จะสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม และ ๔) เจตคติ ทัศนคติ ความคิด ความเห็น ความรู้สึก และความเชื่อ สิ่งเหล่านี้รวมอยู่ในคำว่า ค่านิยม ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำตามความชอบของตนเอง

คำสำคัญ: การบริหารเชิงจริยธรรม, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ค่านิยมประชาธิปไตย.

Abstract

Article entitled "Ethical Management for Leadership for Change and Creation of Democratic Values," the author attempts to the context of management consisting of Ethics is essentially the concept of transformational leadership that scholars were admitted. that are extremely important in the modern era of democracy promotion in the corporate and private sectors, especially government agencies that still cling to old-fashioned management framework which direction

* เจ้าหน้าที่งานธุรการชำนาญงาน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค ๑๑ สุราษฎร์ธานี.

monopoly power. decision solely caused by a condition called. "Patronage or partisan" efficiency and effectiveness are significantly lower, so the executive ethics is an opportunity to help caulk the organization by strengthening ethics and values in the form of democracy. four aspects: 1) the management ethical leadership should establish policies for the values in the principles of democracy, 2) the behavior of leaders can lead to changes in the behavior of the followers or servants in government 3) democratic part. will give priority to the participation in the management. If a leader with vision, foresight is to create a process of participation, and 4) attitude, attitudes, ideas, opinions, feelings and beliefs these are included in the term values is driven to achieve. done according to your own preferences

Keyword: Ethical Management, Transformational Leadership, Democratic values.

บทนำ

การบริหารเชิงจริยธรรมสำหรับผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยมีความสำคัญมิใช่น้อยเพราะบทบาทและคุณค่าของภาวะผู้นำตามระบอบประชาธิปไตย จะมีอยู่ ๓ แนวคิดใหญ่ คือ ๑) ผู้นำการแลกเปลี่ยน ๒) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ ๓) ผู้นำจริยธรรมแนวคิดทั้งสามประการเพื่อการส่งเสริมการการบริหรงานในองค์กรของรัฐโดยเฉพาะผู้นำการบริหารจะมีต้องมีความชัดเจนในบริบทและสามารถจะทำตนเป็นผู้รับฟังหรือเปิดโอกาสให้กับพนักงานหรือบุคลากรได้เสนอปัญหาหรือความต้องการเพิ่มเติม นอกจากนี้การปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการปฏิบัติเพื่อเพิ่มเสน่ห์ในเชิงการบริหารในรูปของประชาธิปไตยก็สามารถสร้างความยึดหยุ่นให้กับบุคลากรได้มากอีกการปฏิบัติตนของภาวะผู้นำที่จะต้องเป็นต้นแบบให้กับบุคลากร รวมทั้งการส่งเสริมความคิดการวิเคราะห์ในระดับสติปัญญาและองค์ความรู้ด้านการศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการเป็นภาวะผู้นำทางความคิดสร้างสรรค์ที่ตรงกับเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายขององค์กร และที่สำคัญการสร้างค่านิยมใหม่ๆ ให้กับพนักงานในที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบันให้มากที่สุดนั้น ก็คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชน ให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ให้มากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมการบริหาร

ประเทศไทยกำลังมีปัญหการทุจริตคอร์รัปชันจนกลายเป็นวิกฤตในสังคมจึงจำเป็นต้องสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะภาครัฐ ผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายของรัฐ และให้บริการแก่ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีเครื่องมือใน

การ สร้างจิตสำนึกที่จะนำไปสู่คุณธรรม จริยธรรม โดยมีหัวใจสำคัญสี่ประการคือ หนึ่งการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมในเด็ก สองறிโอ้ด่ปปะมาตรการที่ช่วยสร้างคุณธรรม จริยธรรม สามหลักธรรม ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สี่แนวคิด แนวนโยบาย และกฎหมายในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเรื่องคุณธรรม และจริยธรรม ไว้ในฐานะที่เป็นเรื่องสำคัญ พร้อม ทั้งได้มีบทกำหนดโทษว่าหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิด ทางวินัย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนนำหลักคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญมาประพฤติ ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และจริงจังแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และลดปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง^{๓๒}

หลักการและจริยธรรมของการบริหารสาธารณะใหม่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และสร้างความน่าเชื่อถือในด้านความถูกต้องทั้งในวงการวิชาการและนักปฏิบัติแต่ยังมีการ วิพากษ์วิจารณ์และการโจมตีทั้งจากฝ่ายนักวิชาการและนักปฏิบัติเช่นกัน ความคิดเห็นที่โจมตี สะท้อนให้เห็นข้อสงสัยและความกังวลเกี่ยวกับนัยสำคัญและบทบาทของผู้บริหารภาครัฐที่ตัวแบบ การบริหารสาธารณะใหม่นำเสนอซึ่งครอบคลุมตั้งแต่ประเด็นความขัดแย้งภายในกรอบแนวคิด ค่านิยมที่ได้รับการเน้นและส่งเสริมความตึงเครียดระหว่างจุดเน้นกระจายอำนาจในตัวแบบตลาด และความจำเป็นของการประสานงานในภาครัฐบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและ ฝ่ายนิติบัญญัติ นัยสำคัญและข้อสงสัยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวแนวการแปรรูปเป็นเอกชน ที่อาจมี ผลกระทบต่อค่านิยมประชาธิปไตยและผลประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบของหลักการจัดการนิยม ใหม่ ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อค่านิยมประชาธิปไตยและการปกครองโดยรัฐธรรมนูญ เช่น ความเป็นธรรม ความยุติธรรม การเป็นตัวแทน และการมีส่วนร่วม เป็นต้น^{๓๓}

การบริหารรัฐกิจเกี่ยวพันกับจริยธรรมเป็นอย่างยิ่งเพราะในการใช้อำนาจรัฐของข้าราชการ หรือนักบริหารรัฐกิจนั้นอยู่บนภาระรับผิดชอบที่ต้องมีต่อสาธารณะ ความประพฤติ และการปฏิบัติตนต้องเป็นไปตามหลักแห่ง ความดีอยู่ในแนวทางของศีลธรรม และวัฒนธรรมและเป็นที่ ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง ในภาพกว้าง จริยธรรมการบริหารเป็นความคิด ความเชื่อ ความ สนใจที่กลายเป็นคุณค่าหลักที่ยึดถือในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ และถูกแสดงออกมาเป็นแบบแผนการ บริหารงาน ปัจจุบันประเด็นเรื่องจริยธรรมการบริหารถูกยกกระดับความสำคัญขึ้นโดยนำมาบัญญัติไว้

^{๓๒} ชโลบล อังสโรวัยและคณะ, คุณธรรม จริยธรรม หัวใจสำคัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : http://www.opsmoac.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๑๔๗๖ [๕ ม.ค.๕๕].

^{๓๓} โกวิททย์ กังสนันท, จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.kpi.ac.th/kpith/pdf/วารสาร/๕๓/๐๑/๔๙-๐๒%๒๐๐๔.จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่-โกวิททย์.pdf> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

ในรัฐธรรมนูญ และถูกยกให้เป็นวาระแห่งชาติโดยมีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของ “ประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณข้าราชการพลเรือน”^{๓๔}

นอกจากนี้ การดำเนินธุรกิจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน นอกเหนือจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ นั้นมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดขององค์กรก็จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ความสามารถ ควบคู่กันไป เพราะการที่องค์กรใดมีพนักงานเป็นทั้งคนเก่งและคนดีแล้ว เมื่อจะทำการใดก็จะคำนึงถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเอง และผู้อื่น ทั้งนี้หากผู้นำองค์กรเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมก็จะนำพาให้องค์กรประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน^{๓๕} ซึ่งจะเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรมเป็นบทบัญญัติของความดีความงามของบุคคลที่ส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติชอบ สังคมใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมสังคมนั้นก็จะมีแต่ความสุขร่มเย็น องค์กรของรัฐก็เป็นสังคมหนึ่งที่ต้องการบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งไม่ใช่มีพฤติกรรมที่ยึดกรอบกฎหมายอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกรอบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามตามปทัสฐานของสังคมที่ได้รับการยอมรับนอกจากนี้คุณธรรมจริยธรรมยังเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยสร้างศรัทธาสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานในองค์กรและบุคคลทั่วไปจะเกิดความเชื่อมั่น เชื่อถือและศรัทธาในตัวผู้นำและองค์กรจนได้รับความไว้วางใจในที่สุด^{๓๖}

จริยธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมทั้งสาเหตุกระบวนการ และผลของการกระทำ ความดีละเว้นความชั่วสำหรับจริยธรรมในการทำงาน คือ ระบบการทำความดีละเว้นความชั่วในเรื่องที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับผู้นับถือเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การทำงาน เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานและผลงานตลอดจนเกี่ยวข้องกับผู้รับประโยชน์หรือโทษจากผลงานนั้น โดยสรุปนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรมในขอบข่าย ๓ ประการ กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง จริยธรรมในแบบการคิดหาเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

^{๓๔} กัลยา แสงอิง, จริยธรรมการบริหารและการบริหารทรัพยากรมนุษย์, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.copag.msu.ac.th/files/pdfs/rattasat/t๔/๔.pdf> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๓๕} สุภาพร ทรกิจทรัพย์, หลักจริยธรรมกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : http://share.psu.ac.th/system/assets/media/files/๐๐๐/๐๓๕/๗๓๓/original_Ethic.pdf?๑๓๔๖๑๙๕๘๖ [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๓๖} ประทวน บุญรักษา, คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : http://www.drjirawat.com/file/paper_pdf/pdf๑๓๒๗๕๐๐๕๕.pdf [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

ประการที่สอง จริยธรรมในแบบความรู้สึกทางจิตใจการศึกษาจริยธรรมของบุคคลในข้อนี้คือศึกษาค่านิยม ความเชื่อและความรู้สึกชอบและไม่ชอบ

ประการที่สาม จริยธรรมในแบบของการแสดงออกภายนอก คือ การศึกษาจริยธรรมเป็นส่วนที่เป็นพฤติกรรมภายนอกของบุคคล เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์เอื้อเฟื้อ เป็นต้น^{๓๗}

ข้าราชการเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดินนับแต่อดีตถึงปัจจุบัน และจะยังคงมีความสำคัญต่อไปในอนาคต หากข้าราชการขาดจริยธรรมย่อมส่งผลเสียต่อประเทศชาติและประชาชนจริยธรรมของข้าราชการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพราะจริยธรรมเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในการ กำหนดพฤติกรรม หรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการ ซึ่งส่งผลต่อการให้บริการสาธารณะ และการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในส่วนของปัญหาของข้าราชการ อาจแบ่งเป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากระบบราชการและมาจากตัวข้าราชการปัญหาดังกล่าวนี้นี้จะยังเพิ่มมากขึ้น หากข้าราชการขาดจริยธรรม หรือขาดจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดีดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาจริยธรรม โดยรัฐบาล หน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาข้าราชการตาม

หนึ่ง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สอง แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สาม หลักทศพิธราชธรรม

สี่ หน่วยงาน และประชาชนควรควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการด้านจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นโดยดำเนินงานในลักษณะที่เป็นเครือข่าย^{๓๘}

คุณสมบัติทางความประพฤติ ที่สังคมมุ่งหวังให้คนในสังคมนั้นประพฤติ มีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขตของมโนธรรม (Conscience) เป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ค่านิยม หมายถึงความโน้มเอียง หรือแนวทางที่คนจะประพฤติตนไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่งที่ตัวเองได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่า เป็นสิ่งที่ดีสำหรับตนหรือสังคมยอมรับนับถือและปฏิบัติตามแนวคิดนั้น ๆ อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยก็ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ค่านิยมมีความหมายถึงแนวคิดเกี่ยวกับความดีงามในความประพฤติ โดยผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากความประพฤตินั้น ๆ ถ้าหากเป็นเพียงเจตคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) ยังไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นค่านิยมจนกว่าจะได้

^{๓๗} สำนักงานข้าราชการพลเรือน, คู่มือ : การพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการจริยธรรม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : [http://๒๐๓.๒๑.๔๒.๓๗/ocscms/uploads /File/ethic/F๖.pdf](http://๒๐๓.๒๑.๔๒.๓๗/ocscms/uploads/File/ethic/F๖.pdf) [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๓๘} เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง “ปรัชญาการเป็นข้าราชการมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ ” ของวิรัช วิรัชนิการวรรณ จัดโดยจังหวัดขอนแก่นและ สำนักงาน ก.พ. ณ โรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น,เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔.

พิจารณาถึงผลที่จะตามมาจากความประพฤติหรือการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบและมีการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังเห็นว่าโครงสร้างของแนวคิดด้านจริยธรรม จะประกอบด้วยคุณธรรมหลายประการ ซึ่งส่วนมากมาจากคำสอนทางศาสนา ดังนี้

๑. ความรับผิดชอบ (Accountability) คือ ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ด้วยความ پاکเพียร และความละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ ให้ดียิ่งขึ้น

๒. ความซื่อสัตย์ (Honesty) คือ การประพฤติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติ ปฏิบัติ อย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

๓. ความมีเหตุผล (Rationality) คือ ความสามารถในการใช้ปัญญา ในการประพฤติ ปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง พิสูจน์ให้ประจักษ์ ไม่หลงงมงาย มีความยับยั้งชั่งใจ โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ และความยึดมั่นของตนเอง ที่มีอยู่เดิมซึ่งอาจผิดได้

๔. ความกตัญญูทเวที (Gratitude) คือ ความรู้สำนึกในอุปการคุณหรือบุญคุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา

๕. ความมีระเบียบวินัย (Disciplined) คือ การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

๖. ความเสียสละ (Sacrifice) คือ การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่บุคคลที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง

๗. การประหยัด (Thrifty) คือ การใช้สิ่งของพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ให้มีส่วนเกินมากนัก รวมทั้งการรู้จักระมัดระวัง รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในกรอบและขอบเขตที่พอเหมาะ

๘. ความอุตสาหะ (Diligence) คือ ความพยายามอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เกิดความสำเร็จในงาน

๙. ความสามัคคี (Harmony) คือ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความพร้อมเพรียงร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

๑๐. ความเมตตาและกรุณา (Loving Kindness and Compassion) คือ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นมีสุข กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

๑๑. ความยุติธรรม (Justice) คือ การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง^{๓๔}

กล่าวได้ว่า แนวคิดการบริหารเชิงจริยธรรมนั้นเน้นไปที่การบริหารที่ส่งผลต่อคุณงามความดีทุกประเภทหากการบริหารสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด การบริหารนั้นถือว่า ขาด

^{๓๔}แสง จันทร์งาม, จริยธรรม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.baanjommyut.com/library/ethics/๐๑.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

จริยธรรม ซึ่งส่วนใหญ่จริยธรรมที่นำไปใช้ในการบริหารจะประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีเหตุผล ความกตัญญูต่เวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ การประหยัด ความอดุสาหะ ความยุติธรรม ความเมตตาและกรุณา ความสามัคคี เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความพยายาม ของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวังในการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้นทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจละวิสัยทัศน์ของกลุ่มและขององค์การ จูงใจผู้ร่วมงานได้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขา ไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มหรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน หรือผู้ตามนี้ จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบของพฤติกรรมเฉพาะ ๔ ประการ หรือที่เรียกว่า “๔I” (Four I’s) คือ

๑. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การที่ผู้นำประพฤติตนเป็นแบบอย่าง หรือเป็นรูปแบบสำหรับผู้ตาม ผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธา ไว้วางใจ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน ผู้ตามจะพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับผู้นำและ ต้องการเลียนแบบผู้นำของเขา สิ่งที่ผู้นำต้องปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงคุณลักษณะนี้ คือ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ และสามารถ ถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ผู้นำจะมีความสม่ำเสมอมากกว่าการเอาแต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤต ผู้นำเป็นผู้ที่ไว้วางใจได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง

๒. การสร้างแรงบันดาลใจหมายถึง การที่ผู้นำจะประพฤติในทางที่จูงใจ ให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายใน การให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานของผู้ตาม ผู้นำจะกระตุ้นจิตวิญญาณของทีมมีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้นโดยการสร้างเจตคติที่ดี และการคิดในแง่บวก ผู้นำจะทำให้ผู้ตามสัมผัสกับภาพที่งดงามของอนาคต ผู้นำจะสร้างและสื่อความหวังที่ผู้นำต้องการ อย่างชัดเจน

๓. การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ผู้นำมีการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนัก ถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการตั้งสมมติฐาน การเปลี่ยนกรอบ (Reframing) การมองปัญหา และการเผชิญกับ สถานการณ์เก่า ๆ ด้วยวิธีทางแบบใหม่ ๆ มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ ๆ

๔. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลผู้นำจะมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช และเป็นพี่ปรึกษาของผู้ตามแต่ละคนเพื่อการพัฒนาผู้ตาม ผู้นำจะเอาใจ ใส่

เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคลเพื่อความสัมพันธ์และเติบโตของผู้ตามแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพ ของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น^{๔๐}

ลักษณะผู้นำเป็น ๓ แบบ ได้แก่

๑) ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ผู้นำที่ติดต่อกับผู้ตามโดยการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และสิ่งแลกเปลี่ยนนั้นต่อมากลายเป็นประโยชน์ร่วมกัน ลักษณะนี้พบได้ในองค์กรทั่วไป เช่น ทำงานดีก็ได้เลื่อนขั้น ทำงานก็จะได้ค่าจ้างแรงงาน และในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีข้อแลกเปลี่ยนกับชุมชน เช่น ถ้าตนได้รับการเลือกตั้งจะสร้างถนนให้ เป็นต้น

๒) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้นำที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม พยายามให้ผู้ตามได้รับการตอบสนองสูงกว่าความต้องการของผู้ตาม เน้นการพัฒนาผู้ตาม กระตุ้นและยกย่องซึ่งกันและกันจนเปลี่ยนผู้ตามเป็นผู้นำ และมีการเปลี่ยนต่อกันไป เรียกว่า Domino effect ต่อไปผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็จะเปลี่ยนเป็นผู้นำจริยธรรม ตัวอย่างผู้นำลักษณะนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน

๓) ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ตาม ซึ่งผู้นำจะมีความสัมพันธ์กับผู้ตามในด้านความต้องการ (Needs) ความปรารถนา (Aspirations) ค่านิยม (Values) และควมยึดจริยธรรมสูงสุด คือ ความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม ผู้นำลักษณะนี้มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้ตาม ตัวอย่างผู้นำจริยธรรมที่สำคัญ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ท่านทรงเป็นนักวางแผนและมองการณ์ไกล นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงการอีสานเขียว โครงการน้ำพระทัยจากในหลวง โครงการแก้มลิง เป็นต้น^{๔๑}

จากความหมายและองค์ประกอบพฤติกรรมแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลต่อผู้ตามให้ผู้ตามเคารพนับถือศรัทธา ผู้นำมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถสร้างแรงบันดาลใจและจูงใจผู้ตามเกิดความคิด ความกระตือรือร้น การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หาวิธีการทำงานแนวทางใหม่ๆ และมุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อให้งานเกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ^{๔๒} จากการวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาภาวะผู้นำในช่วงเวลาต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาภาวะผู้นำในอดีต ยังมีจุดด้อยบางประการ กล่าวคือ การศึกษาคุณลักษณะผู้นำยังสรุปคุณลักษณะของภาวะผู้นำที่

^{๔๐} Bass & Avolio, ๑๙๙๓, โมเดลภาวะผู้นำแบบเต็มรูป, อ้างใน, โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ในพระบรมราชูปถัมภ์, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : http://www.br.ac.th/E-learning/lesson๒_๒.html [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๔๑} เบิร์นส์, ทฤษฎีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง, อ้างใน, สวัสดิ์ อรรถวณิช, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.gotoknow.org/posts/๔๕๒๙๙๘> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๔๒} ปรียรัตน์ สงคราม, ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership), [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://preyaratsongkram.blogspot.com/๒๐๑๑/๐๔/transformational-leadership.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

มีประสิทธิผลที่เป็นสากลยังไม่ได้ การศึกษาพฤติกรรมผู้นำก็ยังสรุปพฤติกรรมผู้นำ หรือสไตล์ความเป็นผู้นำที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ก็จะมีสภาพการณ์ที่แตกต่างกันตามแนวคิดของแต่ละทฤษฎี ส่วนการศึกษาภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป หรือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นแนวทางที่ผู้นำมุ่งพัฒนาผู้ตามให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกอันสูงส่งเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการสร้างสรรค์ความสามารถในการแข่งขันขององค์กรภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมุ่งไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันทั้งของผู้นำและของผู้ตาม^{๔๓}

แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

การปฏิวัติในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองของสยามไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยที่สถาบันกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งต่อมาเรียกว่า “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ปฏิเสธไม่ได้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นผลของการประนีประนอมระหว่างชนชั้นนำหัวก้าวหน้ากับชนชั้นนำอนุรักษนิยมที่เรียกกันว่า “พวกนิยมเจ้า” (Royalists) ซึ่งหากมองในแง่ของการประนีประนอมดังกล่าวถือเป็นความฉลาดของชนชั้นนำในยุคนั้นที่ไม่ประสงค์ให้เกิดการแตกหักนองเลือดขึ้นแผ่นดิน และต้องการประสานเชื่อมโยงคุณค่าของสถาบันกษัตริย์กับระบอบประชาธิปไตยให้พัฒนาไปด้วยกันโดยกำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญและถือเป็นวัฒนธรรมในทางปฏิบัติของพสกนิกรชาวไทยว่าสถาบันกษัตริย์ในสถานะที่ใครจะล่วงละเมิดมิได้ และอยู่เหนือความเป็นฝักฝ่ายทางการเมืองแต่กับปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า นับแต่เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี ๒๔๗๕ และล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ ได้ทรงสละพระราชอำนาจให้แก่ปวงชนชาวไทยแล้ว แต่อำนาจอธิปไตยก็ไม่เคยตกเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะนับจากนั้นมา อำนาจอธิปไตยของปวงชนได้ตกเป็น “สมบัติพลัดกันชม” ของชนชั้นนำในกลุ่มอำมาตยาธิปไตยและกองทุนธุรกิจการเมืองมาโดยตลอดประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยไทยจึงเต็มไปด้วยการช่วงชิงอำนาจ “คอร์รัปชั่นรัฐประหาร” ของกลุ่มชั้นนำดังกล่าว และได้แพร่เชื้อการทุจริตคอร์รัปชั่นกระจายไปในทุกองคาของสังคม จนคอร์รัปชั่นกลายเป็นประเพณีปฏิบัติของภาคราชการและเอกชน ซึ่งยากจะแก้ไขให้ลดลงได้ท่ามกลางสภาวะความเป็นจริงดังกล่าว สถาบันกษัตริย์เป็นสถาบันหลักเพียงสถาบันเดียวที่ไว้ได้ทั้งดำรงความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยึดของประชาชนตลอดมา^{๔๔}

รูปแบบประชาธิปไตย มีรูปแบบที่สำคัญ ๒ รูปแบบ คือ

^{๔๓} สมยศ นาวิการ, การบริหารและพฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ, ๒๕๔๐), หน้า ๑๘๘-๒๑๙.

^{๔๔} “โรงเรียนพระแก้ววิทยา, สถาบันพระมหากษัตริย์ : บทบาทที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ปัจจุบันบทบาทเกี่ยวกับประเทศชาติ, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://prakeaw.com/webmd/a๑๕.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

๑. ประชาธิปไตยแบบโดยตรง คือ การปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง เป็นการแสดงความคิดเห็น การประชุม อภิปรายปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเหมาะสำหรับประเทศที่มีประชากรน้อยตัวอย่างเช่น นครรัฐกรีกในสมัยโบราณ

๒. ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน หรือประชาธิปไตยโดยทางอ้อม หมายถึง ประชาชนเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ใช้อำนาจอธิปไตยทางด้านการบริหาร ด้านนิติบัญญัติ และด้านตุลาการแทนตน ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนนี้ สามารถแบ่งรูปแบบของรัฐบาลออกเป็น ๓ ระบบ คือ

๒.๑ ระบบรัฐสภา มีหลักการว่า รัฐสภาใช้อำนาจในการออกกฎหมาย ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งรัฐบาล และควบคุมการทำงานของรัฐบาล ส่วนศาลหรือตุลาการ ทำหน้าที่โดยอิสระ ประเทศที่เป็นแม่แบบ คือ อังกฤษ ประมุขของประเทศที่ปกครองระบบรัฐสภา มีทั้งแบบพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และประธานาธิบดีเป็นประมุข ซึ่งไม่มีบทบาททางการเมือง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร ประเทศที่ปกครองระบบนี้ ได้แก่ อินเดีย ญี่ปุ่น ไทย ฯลฯ

๒.๒ ระบบประธานาธิบดี การปกครองระบบนี้แบ่งแยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ เป็นอิสระจากกัน แต่ยังมีกรยับยั้งและถ่วงดุลอำนาจเพื่อไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้อำนาจเกินขอบเขต ประชาชนเลือกประธานาธิบดี ทำหน้าที่ประมุขของประเทศ และประมุขของฝ่ายบริหาร ประเทศที่ใช้รูปแบบนี้ คือ สหรัฐอเมริกา บราซิล อินโดนีเซีย ฯลฯ

๒.๓ ระบบกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี เป็นการผสมผสานระหว่างระบบรัฐสภา และระบบประธานาธิบดี ประชาชนเลือกประธานาธิบดีไปทำหน้าที่เป็นประมุขของประเทศ และเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี และยังมีอำนาจยุบสภาได้ รัฐสภาใช้อำนาจควบคุมรัฐบาลและออกกฎหมาย ถ้ารัฐสภามีมติไม่ไว้วางใจ คณะรัฐมนตรีต้องลาออก แต่ประธานาธิบดีไม่ต้องลาออก ตัวอย่าง ฝรั่งเศส รัสเซีย เป็นต้น^{๔๕}

ประชาธิปไตยมีความหมาย ๓ ลักษณะ คือ ประชาธิปไตยในฐานะอุดมคติ หรือในฐานะที่เป็นแนวความคิดทางการเมือง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตและประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง”^{๔๖} จรูญ สุภาพกล่าวว่ “ประชาธิปไตยนั้นอาจมีความหมายแคบกับความหมายกว้าง

ความหมายแคบ หมายถึง การที่ประชาชนมีอำนาจในการปกครอง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในการปกครอง เพื่อประโยชน์ของประชาชนนั่นเอง

ความหมายกว้าง หมายถึง “การดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีการยอมรับสิทธิและเสรีภาพ ความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน โดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อ

^{๔๕} sutee vichapron, **ระบอบประชาธิปไตย**, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://krusutee.blogspot.com/๒๐๑๑/๐๑/democracy.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].

^{๔๖} กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, **หลักประชาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๑๗-๑๒๒.

ความผาสุกร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้บุคคลมีเสรีภาพในการปกครองตนเอง มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การใช้ทรัพย์สิน การศึกษาการสัมพันธ์ติดต่อระหว่างกัน การเลือกนับถือศาสนา และการใช้ชีวิตตามความพอใจของตนเอง”^{๔๗}

ได้ให้หลักการของระบอบประชาธิปไตยไว้ว่า ๑) หลักที่ถือว่าประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ๒) หลักการในการมีส่วนร่วมของประชาชน ๓) การใช้หลักเหตุผล ๔) หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิของฝ่ายข้างน้อย ๕) กฎหมายหรือหลักนิติธรรมและ ๖) หลักความเสมอภาค^{๔๘}

จากหลักการดังกล่าวการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่าประชาธิปไตยมีความหมายครอบคลุม ๓ ด้านสำคัญคือ

๑) ประชาธิปไตยมีลักษณะที่เป็นแนวคิด อุดมการณ์ หรืออุดมคติ ที่เชื่อว่า มนุษย์หรือประชาชนต่างมีสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันตามธรรมชาติ เคารพในศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

๒) ประชาธิปไตย ในระบบการเมืองการปกครองรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนของประเทศมีสิทธิ มีอำนาจ และมีโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือกำหนดตัวผู้นำในการบริหารประเทศ ในลักษณะที่ประชาชนมีอำนาจในการปกครองตนเอง

๓) ประชาธิปไตยในลักษณะเป็นวิถีชีวิตที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งได้แก่ บุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น ความมีเหตุผล การเคารพซึ่งกันและกันทั้งในความเป็นมนุษย์และความสามารถของแต่ละบุคคล การเคารพในกฎเกณฑ์ของสังคม การใช้สติปัญญาเพื่อการแก้ปัญหาอย่างสันติ การมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมทั้งการดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพภายใต้กฎหมาย และการร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

การบูรณาการกรอบแนวคิดการบริหารเชิงจริยธรรมสำหรับผู้ว่าการเปลี่ยนแปลงเพื่อการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยที่ใช้บริหารงานในองค์กรของรัฐ

การนำแนวคิดเรื่องจริยธรรมเพื่อการบริหารงานในองค์กรรัฐสำหรับผู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในยุคประชาธิปไตยที่กำลังรุดหน้าไปอย่างไม่สิ้นสุดทั้งรูปแบบและวิธีการในระบบของรัฐที่ใช้กันทั่วโลกย่อมปรากฏชัดว่าการดำเนินกิจกรรมต่างๆของรัฐมีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนแทบทั้งสิ้นพร้อมกันนั้น ระบบการบริหารและพัฒนาจะต้องเกิดความสัมพันธ์ระหว่างความเจริญและวัฒนธรรมโบราณที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเชื่อมโยงกลไกภาคสังคม ดังนั้น แนวคิดภาวะผู้นำการ

^{๔๗} จรูญ สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๓๕), หน้า ๑๗.

^{๔๘} อ้างแล้ว, หน้า ๕๓.

เปลี่ยนแปลงน่าจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดในยุคโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการบริหารที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมจริยธรรมสำหรับการบริหารประเทศ ผู้เขียนจึงใช้แนวคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เกิดการบูรณาการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงกิจการของรัฐหรือสำหรับการบริหารองค์กรของรัฐต่อไป

๑) การบริหารเชิงจริยธรรมของผู้นำควรที่สร้างนโยบายสำหรับค่านิยมในการยึดหลักการทางประชาธิปไตยในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตและหลักการจริยธรรมอื่นๆเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้การเคารพหลักการทางอำนาจตามระบอบประชาธิปไตยก็ให้ความสำคัญเพราะถือได้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดกรอบการดำเนินกิจกรรมของรัฐทั้งหมด ซึ่งเมื่อดูอย่างประเทศอื่นที่ใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยไม่เคยเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญเลยอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

๒) พฤติกรรมของผู้นำสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ตามหรือข้าราชการในหน่วยงานรัฐ หากผู้นำมีวิสัยทัศน์ตามกระบวนการบริหารเชิงจริยธรรมก็จะนำไปสู่การยอมรับอำนาจและสามารถโน้มน้าวจิตใจของลูกน้องได้ นอกจากนี้การสร้างวัฒนธรรมองค์กรก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพราะสังคมโลกาภิวัตน์ในหลายๆองค์กรของเอกชนได้สร้างวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าต่อการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร เช่น การให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุกว่า ที่มีประสบการณ์มากกว่า แม้ว่าจะมีตำแหน่งที่สูงกว่า ก็ต้องให้การเคารพต่อผู้สูงอายุด้วย จึงเท่ากับว่า ตำแหน่งที่ดำรงอยู่นั้นเป็นเพียงการทำหน้าที่เท่านั้น แต่ในทางสังคมจะเป็นลักษณะของการไม่ถือตัวถือตนของผู้นำการบริหารและในที่สุดจะเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดีงาม

๓) หลักประชาธิปไตยส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมในการบริหาร หากผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่มองการณ์ไกลได้จะสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมในองค์กรไว้จึงเท่ากับว่า คุณค่าของระบอบประชาชนในองค์กรจะได้เป็นแบบอย่างที่ดีงาม พร้อมกันยังแสดงให้เห็นบทบาทที่สำคัญของการปกครองที่ใช้อยู่ไม่ว่าในองค์กรหรือในภาคสังคมให้เกิดการยอมรับในสิทธิหน้าที่ที่จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม ดังนั้น ในฐานะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงส่วนสำคัญในการกำหนดกระบวนการและรูปแบบต่างๆออกมาเพื่อให้บุคลากรได้ถือปฏิบัติและเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๔) เจตคติ ทศนะคติ ความคิด ความเห็น ความรู้สึก และความเชื่อ สิ่งเหล่านี้รวมอยู่ในคำว่า ค่านิยม ที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำตามความชอบของตนเอง หากผู้นำการเปลี่ยนแปลงมองพฤติกรรมของบุคลากรว่าชอบไม่ชอบอะไร และพิจารณาในนโยบายที่จะเกิดขึ้นตามความชอบอย่างนั้น แต่นโยบายนั้นจะต้องมีความเป็นไปได้สูงและเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ ไม่ใช่นโยบายชายฝัน ดังนั้น คำข้างต้นมีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมาก หากสามารถที่จะทำให้การปกครองหรือการบริหารในรูปของประชาธิปไตยเป็นไปในความรู้สึก ความเชื่อ ความคิด ความเห็น และอื่นๆในทำนองเดียวกันจะสามารถที่จะสร้างองค์กรให้มีชีวิต

ความสามารถ และศักยภาพของบุคลากรที่เพิ่มมากขึ้นจากการทุ่มเทร่างกายแรงใจทำหน้าที่และ
กิจกรรมขององค์กรรัฐอย่างเต็มที่

บทการสรุปวิเคราะห์

แนวคิดการบริหารเชิงจริยธรรม คุณธรรมเป็นบทบัญญัติของความดีความงามของ
บุคคลที่ส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติชอบ สังคมใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม
สังคมนั้นก็จะมีแต่ความสุขร่มเย็น องค์กรของรัฐก็เป็นสังคมหนึ่งที่ต้องการบุคคลที่มีคุณธรรม
จริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่ต้องมีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งไม่ใช่มีพฤติกรรมที่ยึดกรอบ
กฎหมายอย่างเดียวเท่านั้นที่เป็นค่านิยมประชาธิปไตยและการปกครองโดยรัฐธรรมนูญ เช่น ความ
เป็นธรรม ความยุติธรรม การเป็นตัวแทน และการมีส่วนร่วม เป็นต้น **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง**
เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตามที่เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อ
ผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ หลักการของระบอบประชาธิปไตย คือ ระบบการเมืองที่ประชาชนจำนวนมาก
ที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เป็นผู้กำหนดตัวผู้ปกครองและนโยบายของรัฐบาล โดยผ่านวิธีการเลือกตั้ง ซึ่ง
จะต้องเป็นไปอย่างเสรีและมีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการสับเปลี่ยนตัวผู้ปกครองประเทศตาม
ความต้องการของประชาชน เนื่องจากในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือว่าการปกครองของ
ประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจของ
ระบอบนี้

จะเห็นได้ว่าการบูรณาการกรอบแนวคิดการบริหารเชิงจริยธรรมสำหรับผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงเพื่อการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยที่ใช้บริหารงานในองค์กรของรัฐจะอยู่ที่กระบวนการ
สร้างค่านิยมให้ประชาชนหรือบุคลากรยึดถือเป็นปฏิบัติพร้อมกันนั้นการส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์
และนโยบายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็เป็นอีกส่วนหนึ่งด้วยดังนั้น แนวคิดภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงน่าจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดในยุคโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการบริหารที่ประกอบไปด้วย
คุณธรรมจริยธรรมสำหรับการบริหารประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. **หลักประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.
- จรูญ สุภาพ. **ระบบการเมืองเปรียบเทียบ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๓๕.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง “**ปรัชญาการเป็นข้าราชการมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ**”. จัดโดยจังหวัดขอนแก่นและสำนักงาน ก.พ. ณ โรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น, เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙.
- สมยศ นาวิการ. **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ, ๒๕๔๐.
- กัลยา แซ่อึ้ง. **จริยธรรมการบริหารและการบริหารทรัพยากรมนุษย์**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://www.copag.msu.ac.th/files/pdfs/rattasat/t๔/๔.pdf> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- โกวิทย์ กังสนันท. **จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://www.kpi.ac.th/kpith/pdf/วารสาร/๕๓/๐๑/๕๙-๐๒%๒๐๐๔.จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่-โกวิทย์.pdf> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- ชโลบล อังสโวยและคณะ. **คุณธรรม จริยธรรม หัวใจสำคัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : http://www.opsmoac.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๑๔๗๖ [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- ประทวน บุญรักษา. **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : http://www.drjirawat.com/file/paper_pdf/pdf๑๓๒๗๕๐๐๕๕.pdf [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- ปรียรัตน์ สงคราม. **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง(Transformational Leadership)**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://preyaratsongkram.blogspot.com/๒๐๑๑/๐๔/p.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- โรงเรียนพระแก้ววิทยา. **สถาบันพระมหากษัตริย์ : บทบาทที่สำคัญของพระมหากษัตริย์ปัจจุบัน บทบาทที่เกี่ยวกับประเทศไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://prakeaw.com/webmd/a๑๕.html> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์. **โมเดลภาวะผู้นำแบบเต็มรูป**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : http://www.br.ac.th/E-learning/lesson๒_๒.html [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].
- สวัสดีอร วงศ์ข้าหลวง. **ทฤษฎีภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://www.gotoknow.org/posts/๔๕๒๙๙๘> [๒๑ มิ.ย. ๒๕๕๗].